

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Maurittii Gudeni Historia Erfurtensis Ab Vrbe Condita Ad Reductam

Gudenus, Johann Moritz von

Erfurti, 1675

Responsum Erfordiae Ad Mogvntiam Matrem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11903

RESPONSUM ERFORDIÆ AD MOGVN- TIAM MATREM.

S licet & patitur sævus pudor edere vocem,
Nec dictis obstat lachryma, pauca loquar.
Sed loquar, an præstat sermonis pondera vultus,
Et docet hic, vires quas dolor intus habet?
Ipsa vides lachrymas imbris de more cadentes,
Intima quamque altos viscera dant gemitus.
Movit sermo tuus durum, mitissima, pectus:
Quod toties inquis: Filia dulcis, ades.
An tamen expertas referam: Aurea, mellea Mater?
Non adeò nostro fugit ab ore pudor.
Te Matrem, quo vis habitam crudelius hoste,
Dicam frontis inops? Dî prohibete scelus.
Matris eram, Dominæ sum nunc Erfordia Mogus,
Digna gravi Imperio, sanguineisque flagris.
Pancibanda arcto, dulci non ubere Matris,
Digna subire artes, & famulare jugum.
Et si fortè rogas, quo tegmine crimen obumbrem,
Tutaque quo mea sit culpa patrociniò,
O non, si redeat facundo Tullius ore,
Tam celebri nostrum diluat arte nefas.
Si tamen est aliquid miseris, peccasse fateri,
Et bene peccati pœnituisse sui.
Pœnitet, & fateor fecisse indigna relatu,
Quæ dictare Erebi Rex, Furiaque negent.
Debuerat quoties sceleri subducere lumen,
Quodrijugesque retrò vertere Phœbus Equos!

Cæ

Cæsareum infando Numen quã sprevimus ausu,
Illa est damnatas inter habenda dies.
Ludibrium Judex, legesq; & jura fuistis,
Et jacet immeritã Consul uterq; nece.
Ausa fui malefana astris confundere terras,
Ausura infernos imò movere lacus.
Nec volo, nec fas est cœli convexa tueri,
Et scio quid vultus ponere cogat humi.
Advolvor genibus, geminasq; exporrigo palmas,
Et plenã fateor me Tibi voce ream.
Pro Te iusta fui, nunc en Tibi supplico, quasq;
Debueram pro Te, nunc Tibi tendo manus.
Tendo manus iusto rorantes sanguine, dignas
Implacidis, memet Judice, luminibus.
Quid vis, ut faciam iustas quod temperet iras,
Improba quoq; jubes facta piare modo?
Carcer & exilium, gladius, jactura bonorum,
Quam-dabo-cunq;, meo est crimine pœna minor.
Vis fore mancipium, nec Gnatae nomine dici?
Servas inter ero, sis hera sœva licet.
Haud remuam duros famulae perferre labores,
Sæviat acre gelu, an Sirius arva coquat.
Et si forte potes (sed non potes, optima) cede.
Improba, dic, vultu, perfida, cede meo,
Qui tulit irarum toties & signa doloris
Te propter, vultum, nata, subire potes?
Sed video, est unguis Tibi noster in ulcere sermo,
Jam planctum socias, collachrymasq; reæ.
Solarisq; metus, dedignarisq; timeri,
Et nostro, video, multa dolore doles.
Quin petis amplexus & cingis colla lacertis,
Et dare nutricis basia more paras.
Quid facis (ô! desunt iusto sua verba pudori)
Ingratam tanti, scœdifragamq; putas?

Te

Tene etiam cœlo pronos attollere vultus,
Te ne etiam lachrymas tergere velle meas!
Sic erit improbitas lucro mihi, proderit ausam
Imperium factis dedecorare meis?
Esse quid hoc dicam, sic deserit ultio noxas?
Sic potis es sceleris non memor esse mei?
Quid poteras aliud, si Te constanter amassem,
Læsaq; non nullâ fœdera parte forent?
Aspera colla doma vinculis, queis brachia nectis,
Et leve cui spretum est, injice triste jugum.
Mulctere ego, qui vis peccare interritus alter
Exemplo discet cautior esse meo.
Quo constet precio Augustum contemnere, poenæ
Debuerant gentes erudiisse meæ.
Me quoq; qui poteris semper sperare fidelem,
Nunc impune fero si temerasse fidem.
Nonnè novam invites, hoc si scelus ibit inultum?
En propè nunc poenas promeruisse nego.
Magna quidem, ratioq; Tibi notissima, vincit
Attamen hanc placidum pectus amorq; mei.
Et quasi Tu meritis, & ego Tibi crimine pugnem,
Illo facta loco sunt mea, suntq; Tua.
Altera nunc animo quare sententia surgat,
Sermoq; sub dulci nomine noster eat.
Utilis ante scelus fuerat, dum labe carerem,
Nunc ferus pudor est; Tu pia Mater ave,
Optima, maxima, mellea, gemmea, & aurea Mogus,
Plus vitâ, propriis caraq; luminibus,
Tu merito (nil quanquam habeo Gnata impia Gnatae)
Matris nomen habes, nil cui Matris abest.
Rebus Alumna Tuis gremioq; ac ubere crevi,
Quicquid sum velero, muneris omne Tui est.
Tantaq; flagitio haud pietas est perdita nostro,
Vis Tua sim, quam vis degener heu! soboles.

Ex-

Exprobrare mihi meritum contenta fuisti,
Quodque Tibi fuerim Filia grata parum.
Ingratam fateor, nec te meruisse negabo,
Sidera dum cælum, pontus habebit aquas.
Æternum quo grata forem, quam multa dedisti,
Munera, Dî magni, quam pretiosa tuli!
Immensum fuerat libertas aurea munus,
Sed mihi, quem nolles, muneris usus erat.
Aurea libertas, meliorq; & gratior auro,
Est vitio plusquam ferrea facta meo.
Quæq; aliis simul auxit opes, simul auxit honores,
Quam fuit hæc nostris exitiosa bonis!
Quin & Mendaci libertas nomine dicta est,
Quæ servum vitii peccus habere dedit.
„Luxuriant animi rerum plerumq; secundis,
Oraclo faciunt huic mea gesta fidem.
Utq; solutus equus locis detrectat aratrum,
Cum vocat ad solitum cultor agrestis opus.
Sic ego, cum modicum, genitrix, mihi frena remisses,
Tum leve quid peteres, dura feroxque fui.
Nec me libertas immoto Marte juvabat,
Bello debebas discere quanta forem.
Attamen haud Tibi dura fui, pia Mater, inultæ;
Dura fui, cœlo vindice sed misera.
Quam subito rerum facies miseranda mearum,
Matris ut excussi barbara mite jugum!
Ilicet opposuere meis sua numina rebus,
Quot quantosq; Deos arduus axis habet.
Destituit bona sors simul, & reverentia Matris,
Et pressit culpam proxima pœna comes.
Mandasselq; Tuas veluti cœlestibus iras,
Tam nobis æther ferreus usq; fuit.
Trans pelagum Boreas vires, rapuitq; decorem?
Talisq; ac tantæ vix fuit umbra super.

Quid

Quid vitio cœli viduatam civibus urbem,
Ignibus in cineres aut abiisse querat,
Externovè datum toties mihi vulnus ab hoste?
Materies elegis tristior illa meis,
Limina quod fugit virtutum nostra Senatus,
Facta quod & monstris est via Tartareis.
Ambitus hinc vigil, & lacerâ discordia pallâ,
Mendacesq; doli, & livor, opumq; fitis.
Et superans sumptu patrimonia luxus iniquo,
Quæq; aliæ pestes perdere regna solent.
Hinc scissum toties studia in contraria vulgus,
Arma movens sibimet, mole ruensq; suâ.
Hinc usura vorax, & nomen fiscus inane,
Impatensq; moræ creditor innumerus.
Illa ego divitiis, muroq;, virisq; superba
Quondam, ac Historiâ Judice, pene Dea.
Ut dirâ dolui esurie, spreto ubere Matris,
Quæ membris macies, pallor in ore fuit!
Ut periistis opes, tutrix queis nulla potestas!
Materno ut cecidi non revelata pedo!
quam cœcus vitis amor est! fugisse parentem
Obfuerat, studium nec fuit ire retrò.
quin magis atq; magis, ceu viso fugimus hoste,
Esse procul Matrem ceu foret una salus.
Nescieram, ô Mater, fluere hoc in commoda fonte,
Expertæ mala quod tam diuturna probant.
quo mala fonte fluant, audis, nunc cautior esto,
Saxa cave referas rursus ad icta pedem.
Si sapias, aufer opes, libertatemq; nocivam,
quæ damnum vero nomine, non honor est.
Divitiis perit ipsa suis, quæ pinguior æquo
Est seges; hæc nostri tristis origo mali.
Hoc mihi libertas, quod delirantibus arma,
Si mea præpediit commoda dulce malum.

Hoc

Hoc mihi libertas , quod sunt latronibus arma ,
Si quantum possim , crimina sola probant.
Commoda si curas ambarum , demito fastus
Materiemq; mihi, Teq; timore leva.
Omnia jure rapis, Genitrix, quia justa negavi,
(Omnia dat, quisquis regibus æqua negat)
Quicquid non aufers, id erit mihi muneris instar,
Nil vetitum in victos, utere sorte tua.
Jamq; domum custode tene, vestigia serva,
Sique iterum vetitas videris ire vias.
Velle aurem, dic: siste gradum, quo, filia tendis?
Interior curru meta terenda tuo.
Justa sequi sinito, prohibent quod jura negato,
Libera quo dicar, jam satis illuderit.
Libertatis habet quantum expedit, aut benè servit,
Servitio quisquis cogitur esse bonus.
Principiis obsta, paulatim longius itur,
Cum sunt occulti semina jacta mali:
At nil tale times segura, & forsitan inquis:
Hære in fatis hoc scelus ergo putem?
Tene iterum nobis contraire, ô filia, tene
Oblitamq; mei, non memoremq; Tui?
Dic ita, nilq; time: quondam nil tale timebas,
Nunc quantum obfuerit nil timuisse, vides.
Onimium faciles, causæ qui creditis æquæ,
Dum murus juri, tutor & ensis abest!
Sic olim licuit securos ducere somnos,
In precio virtus cum sine lege foret.
Illa vetus nostro pietas intercidit ævo,
Inq; vicem fraudes & fubiere doli.
Tempora pejoris venæ verumq; fidesq;
Fugit, & est tutum nil nisi quod validum.
Mater amas & amo, sed num sat reris amari?
Cui junctus timor est is benè durat amor.

Aus

Aut timet , aut temnit Reges ignobile vulgus,
Et colit imbelli imbellia scēpra fide.
Crede minus populo est , Libycæ quā pondus arenæ,
Et fluit ac refluit , ceu vitrea unda sali.
Utq; velim æterno durare hæc scēdera nexu ,
Genstamen arcenda est insidiosa, proci.
Formosam Danaen retinebat ahenea turris ;
Hos patri dederat forma, proci que metus.
Nec desunt , nostri queis irrequieta cupido ,
Contemptusq; Tui est , aut timor aut odium.
Quàm benè montis habet nostri fastigia Mavors !
Hic Tua mons , Genitrix , & mea fata reget.
Mœnia non hircus igitur , ceu frena , tuemur ,
Queis arcēs hostem , cogis & esse piam.
Nil mihi triste Tuum est , nisi turbas , Mater , amorēs :
Integer ah ! esto , qui nova sacra dedit.
Hoc dato : nulla mihi questus jactura movebit ,
Has finito saltem pondus habere preces.
Ille quidem nuper Matri diffidere jussit ,
Nunc , firmas quoniam scēdera nostra , vetat.
Nec rogat ut dotes , nec vult , ô Mater , amari :
Non odisse velis , nec nocuisse sat est.
Forsan longa dies tam caros solvet amores ,
Quiq; placet Juvenis , nausea canus erit.
Nunc amor in cursu est , quem si quis rumpere tentat ,
Incautâ adversis puppe resistit aquis.
Tunc sapuit , teneri cecinit cum Doctor amoris :
(Verba auri , Genitrix , ingeminanda Tuæ)
„ Cum furor in cursu est , currenti cede furori ,
„ Difficiles aditus impetus omnis habet.
„ Quin etiam accendas vitia , irritesq; vetando ,
„ Temporibus si non aggrediare suis.
„ Aspice jactatas motâ face crescere flammæ ,
„ Et nullo flammæ concutiente mori.

††

Esse

Esse etiam in fatis mihi jactas, afforē tempus,
Dicere quo possim: Jam meus ille fuit.
Nunc ubi, ais, rerum ignorans primordia Manes,
Manetisq; sequax innumerus numerus,
Et non scrutandæ Triados scrutator Arius,
Nomen & indignum cui Vigilantis erat?
Procubuere, ais, & reliqui quos dicere longum,
Causa horum similis dicitur esse mihi;
Dissimilis, similisne fuit, sub Judice lis est,
Non satis ingenio lis dirimenda meo.
Tu cave des alimenta igni, nec despice Gnatam,
Sicrata quæ pepigi fœdera semper erunt.
Promisi, memor es terram, mare, sidera jurans,
Et fore fida tibi, velleq; jussa sequi.
Nec renuens animo, & bello quasi victa spondi,
Dum loquerer concors os, animusq; fuit.
Dî melius, quàm nostra queri perjuria possis,
Auferat & pactam mobilis aura fidem!
Hoc æqui adspicient superi, fulmenq; tenebunt,
Nec mittent ignes in caput astra meum?
Si cœlum faveat, tellus non ima dehiscet,
Perfidiaq; ultor, qua patet, orbis erit?
Absit successus sceleri, precor; ignis & unda
Solum habeant vires in mea damna suas.
Sitq; nocens aer, tellusq; ingrata colono,
Destituant messes horrea, vina cados.
Ipsa mihi pugnem, si fors defecerit hostis.
At faxo, æterno sis in amore mihi.
Nomen eris Gnatae, juro, post Numina primum,
Teq; erit, ut magnos cura timere Deos.
Utq; dies, mensesque, annique, & lustra recedant,
Sæculaq;, haud secum fœdera nostra ferent.
Tu gremium laxa insuetum mihi, Regia Mogus,
Et longum, ut possit Nata valere, vale.

AD